

‘De Nederlandse Dalton Vereniging gunt elk kind daltononderwijs’

Beleidsplan 2008-2011

***vereniging van ondernemende
pedagogische instellingen***

Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag
T: 070 - 33 15 281
E: bestuursbureau@dalton.nl
W: www.dalton.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
1.1 Volwassen vereniging.....	3
1.2 Successen vieren.....	3
1.3 Nationaal en regionaal.....	3
1.4 De opzet van de notitie.....	4
2. Karakter van de vereniging.....	4
2.1 Welke vereniging willen we zijn?.....	4
2.2 Verbinden, bevorderen en borgen.....	5
2.3 Verbinden en boeien.....	5
2.4 Bewaken en borgen.....	5
3. Missie en visie.....	6
3.1 De missie.....	6
3.2 De visie.....	6
4. Bestuurlijke en ondersteunende organisatie.....	8
4.1 Het AB en DB.....	8
4.2 De regiocoördinator primair onderwijs.....	9
4.3 Het secretariaat.....	9
4.4 De daltoncoördinator.....	9
4.5 Nationaal en regionaal.....	10
4.6 Inventarisatie en uitwerking.....	10
4.7 Een omslag.....	10
5. Profileren van daltononderwijs.....	12
5.1 Een sterk imago.....	12
5.2 Communicatie.....	13
5.3 Nationaal versterkt regionaal.....	13
6. Dienstverlening.....	14
6.1 Een dienstenpakket.....	14
6.2 Verschillende diensten organiseren.....	14
7. Kwaliteitszorg.....	16
7.1 Kwaliteitszorg daltonscholen.....	16
7.2 Inspectie van het Onderwijs.....	17
7.3 Visitatiekader blijft in ontwikkeling.....	17
7.4 Scholing van visiteurs.....	17
7.5 Daltonscholen in de regio.....	18
7.6 Kwaliteitszorg opleidingsinstituten.....	18
7.7 Instrumenten om de kwaliteit te volgen en te sturen.....	18
7.8 Dalton Netwerk Opleiders.....	19
8. Internationalisering.....	20
9. Licenties.....	21
9.1 De licentie daltonschool.....	21
9.2 De licentie scholing daltonleerkracht.....	21
9.3 Het certificaat daltonleerkracht.....	22
9.4 Het certificaat opleider.....	22
9.5 Initiatieven uit de markt.....	22
10. Wetenschappelijk onderzoek en praktische toepassing.....	23
11. Financiële consequenties.....	23
12. Belangrijkste acties voor 2008.....	24

1. Inleiding

1.1 Volwassen vereniging

'De vereniging is volwassen', zo typeerde een directeur van een daltonschool de Nederlandse Dalton Vereniging (NDV). Volwassen, omdat de NDV zich steeds beter weet te positioneren, zich beter heeft georganiseerd, een sterk netwerk heeft opgebouwd van directeuren, rector(en), opleiders, regiobesturen en regiocoördinatoren en adviseurs. Bovendien daagt zij de leden voortdurend uit om scherp te blijven, reflexief te zijn.

1.2 Successen vieren

Nagenoeg alle beleidsvoornemens uit het beleidsplan 2004 zijn uitgewerkt: Er is grote aandacht voor het borgen van de kwaliteit van het daltononderwijs op scholen en opleidingen, er vindt praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek plaats, er is een professionele ondersteunende organisatie opgebouwd, er is een nieuwe frisse huisstijl, leden weten elkaar te vinden in verschillende lerende netwerken en het ledenaantal nam sinds 2004 gestaag toe. De NDV laat van zich horen in de onderwijsdiscussie en er zijn goede contacten met de Inspectie van het Onderwijs.

De NDV is volwassen genoeg om in te zien dat de vereniging de successen moet vieren, maar zich tegelijkertijd moet bezinnen op de toekomstige ontwikkelingen.

Het algemeen bestuur ziet het als zijn taak om de voorwaarden en condities te scheppen waaronder leden zich gesteund en gestimuleerd weten in de ontwikkeling van de onderwijspraktijk en de ontwikkeling van de school. Leden inspireren, stimuleren en ontwikkelen de vereniging gezamenlijk. Zoals leerkrachten steeds dienen te reflecteren op de inrichting van het daltononderwijs in relatie tot het lerende kind, zo wil de vereniging blijven reflecteren op de beste manier waarop het daltononderwijs kan (door)ontwikkelen in relatie tot kwaliteit en niveau. Dit zijn de hoofddoelstellingen die ook in de herziene statuten naar voren komen. De NDV gunt het onderwijs dalton!

1.3 Nationaal en regionaal

Door de groei van de vereniging, de sterke oriëntatie op kwaliteit, schoolontwikkeling en de roep om meer en uiteenlopende diensten aan scholen, is een herbezinning nodig op de verenigingsorganisatie. De besluitvorming blijkt soms lang te duren en kan ook lager in de organisatie liggen. De vereniging moet dienstverlenend zijn, dus daar waar nodig dichtbij de werkvloer. Tegelijkertijd is de NDV belangenbehartiger, regisseur, facilitator en ambassadeur van het daltononderwijs op landelijke niveau. Een krachtig nationaal beleid met ruimte voor een sterke regio. Met het vorige beleidsplan is hier al op ingezet, nu moet dit verder gestalte krijgen.

1.4 De opzet van de notitie

In deze beleidsnotitie worden kort de belangrijkste beleidsvoornemens geschetst. Dit voor de periode van 2008 tot en met 2011. Het algemeen bestuur wil het eerste jaar (2008) gebruiken om samen met de regio te kijken naar de voorstellen die in deze notitie worden gedaan.

Op landelijk niveau wil de NDV het beleid uitzetten, dat in de regio een kader zal bieden. Regionaal zal dit moeten worden uitgewerkt, waarbij er verschillen mogen bestaan, mits de rode draad herkenbaar blijft. Samen zijn de leden verantwoordelijk voor de kwaliteit en effectiviteit van het daltononderwijs.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op het karakter van de vereniging (welke vereniging willen wij zijn?). Vervolgens wordt in hoofdstuk drie de missie en visie van de NDV beschreven. In hoofdstuk vier worden voorstellen gedaan voor het opnieuw inrichten van de bestuurlijke organisatie en de ondersteuning. Hoofdstuk vijf gaat over de profilering van het daltononderwijs en de vereniging en in het daaropvolgende hoofdstuk wordt ingegaan op de NDV als dienstverlener. In hoofdstuk zeven komt de kwaliteitszorg aan bod en in hoofdstuk acht het beleid rond 'internationalisering'. Hoofdstuk negen beschrijft het beleid rond de licenties en certificaten en hoofdstuk tien belicht het wetenschappelijk onderzoek van het lectoraat Daltonplan. Tenslotte komen de financiële consequenties en de belangrijkste acties op korte termijn aan bod in de hoofdstukken elf en twaalf.

2. Karakter van de vereniging

Het mooie van een vereniging is de verbondenheid die leden hebben met het doel van de organisatie. Bij de NDV is het de passie voor het daltononderwijs die de leden verbindt. Daarbij hoort een verenigingcultuur van eigenaarschap: ieder lid is eigenaar van het daltononderwijs en heeft invloed op de inhoudelijke ontwikkeling daarvan. De NDV zal opbrengsten, nieuwe ideeën, inzichten en instrumenten moeten kanaliseren en ter beschikking stellen aan het collectief. De NDV ondersteunt, stimuleert en prikkelt de leden om ook actief betrokken te zijn en te blijven bij de vereniging en het daltononderwijs in het algemeen. Het is een wisselwerking.

2.1 Welke vereniging willen we zijn?

Om een verantwoorde keuze te maken over de inrichting van de organisatie en beleidsvoornemens van de vereniging, moet bekend zijn wat de vereniging betekent voor leden en wat zij zou moeten doen of nalaten. Welke vereniging willen wij zijn? Wat is, met andere woorden, het karakter van de Nederlandse Dalton Vereniging? Deze vraag is aan verschillende geledingen binnen de vereniging voorgelegd. Ook het algemeen bestuur heeft zich deze vraag gesteld. De antwoorden lagen alle op dezelfde lijn. Een prettige constatering. Er is blijkbaar een gezamenlijk gedragen cultuur of opvatting over hetgeen de vereniging moet zijn.

Op basis van de reacties van leden en bestuur schetsen we hier een beeld van wat de vereniging samen met leden en voor leden zou moeten doen en zijn. Dit vormt het uitgangspunt voor het voorliggende beleidsplan.

2.2 Verbinden, bevorderen en borgen

De NDV moet in de eerste plaats een vereniging zijn die 'lerende netwerken' verbindt en daarmee een platform biedt aan opleiders, studenten, leerlingen, ouders, schoolteams, directies, besturen en bezoekers, maar ook inspecteurs en politici. Dit in dienst van het algemene doel, namelijk:

Daltononderwijs stimuleren, verder (doen) ontwikkelen en de kwaliteit daarvan bevorderen en bewaken (zie ook statuten, juli 2007).

In de tweede plaats – maar daarom niet minder belangrijk – moet de NDV een vereniging zijn die de gezamenlijke belangen behartigt van de leden en diensten aanbiedt en ontwikkelt die de school- en teamontwikkeling, de profilering van de school en het daltononderwijs in het algemeen bevorderen.

2.3 Verbinden en boeien

De vereniging bestaat uit allerlei netwerken die de NDV graag wil samenbrengen, wil verbinden, daar waar nodig en mogelijk is. Dalton is dynamisch en progressief en houdt een open blik naar allerlei maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen. Deze reflexieve houding vinden leden typerend voor het daltononderwijs, voor de professionals. Dit aspect is dan ook terug te vinden in alle netwerkenbijeenkomsten. Leden die elkaar ontmoeten willen:

- leren en ondernemen;
- inspireren en geïnspireerd worden;
- reflecteren op de (onderwijs-)praktijk.

Samenkomen en elkaar ontmoeten is belangrijk. Een netwerkbijeenkomst bij de NDV heeft echter een meerwaarde. Er is sprake van een opbrengst, die kan worden verwoord of aangetoond en verantwoord.

2.4 Bewaken en borgen

De NDV houdt scholen en opleidingsinstituten scherp. Zij houden elkaar scherp. Kwaliteitszorg is voor de vereniging belangrijk. Hierin staat ook het leereffect en de ontwikkeling voorop. Kwaliteitszorg moet leiden tot deskundigheidsbevordering, school- en teamontwikkeling en de aanscherping en bevordering van het daltononderwijs.

De NDV houdt scholen scherp, maar niet op een vrijblijvende manier. De NDV is verantwoordelijk voor het bewaken en borgen van kwalitatief goed (dalton)onderwijs op scholen, Pabo's, adviesbureaus en Schoolbegeleidingsdiensten. Na een onderzoek bepaalt het algemeen bestuur of de instelling (school of opleidingsinstituut) een licentie krijgt toegewezen. Dat wil zeggen: het vertrouwen van de NDV heeft gekregen om namens alle leden daltononderwijs te geven aan kinderen, dan wel leerkrachten op te leiden tot daltonprofessional (leerkracht, daltoncoördinator of anderszins).

---

3. Missie en visie

3.1 De missie

‘De NDV gunt elk kind daltononderwijs’.

Dit betekent dat de NDV het daltononderwijs en de vereniging (inter-) nationaal zal profileren en etaleren. Daarbij zal de NDV contacten leggen en onderhouden met bijvoorbeeld collega-organisaties, de politiek en de Inspectie van het Onderwijs. Dalton is als pedagogisch en onderwijsinhoudelijk concept een verrijking van het onderwijsbestel en kan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken bieden, zoals burgerschapsvorming en veiligheid in de samenleving. Dat mag en moet gekend worden.

De NDV zal daarnaast zorg dragen voor het (opnieuw) inrichten van de organisatie die vervolgens in staat is om:

- dichtbij de werkvloer te staan,
- het algemeen belang van leden te dienen en daltononderwijs te profileren op nationaal en internationaal niveau;
- de besluitvorming te decentraliseren en efficiënter te maken;
- de rol en de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren binnen de vereniging te expliciteren;
- de kwaliteitsbewaking van daltonscholen en - opleidingen te waarborgen;
- de leden met behulp van een nader te ontwikkelen dienstenpakket te ondersteunen en stimuleren (te denken valt aan voorlichting over daltononderwijs, marketing en profilering, school- en teamontwikkeling en deskundigheidsbevordering, etc).

3.2 De visie

Betrokkenheid bij het daltononderwijs en allerlei ontwikkelen daaromtrent is binnen de vereniging een groot goed. De vereniging is echter qua omvang te groot geworden en de ontwikkelingen zijn te divers voor de huidige inrichting van de besluitvorming. De NDV moet dicht bij de werkvloer staan én op afstand een stimulerende en voorwaardenscheppende rol kunnen vervullen. Dit moet vorm gegeven worden door een krachtig nationaal beleid met ruimte voor een sterke regio.

Beleid dat op nationaal niveau wordt uitgezet zal vanaf de werkvloer worden gevoed, via de regio's. De uitwerking van de beleidlijnen vindt vervolgens op regionaal niveau plaats. Waarbij uiteraard de aandachtspunten van de regio's van belang blijven die op landelijk niveau moeten worden opgepakt. Denk bijvoorbeeld aan het onderhouden van belangrijke relaties met de Inspectie van het Onderwijs en de landelijke overheid.

Het algemeen bestuur zal niet op afstand gaan staan, maar een intensieve relatie blijven onderhouden met de regio's primair en voortgezet onderwijs en de opleiders via het Dalton Netwerk Opleiders.

De samenwerking met het netwerk SOVO (vernieuwingsonderwijs) is op nationaal niveau een kans om besluitvorming te beïnvloeden en het daltononderwijs als ‘verantwoorde vernieuwing’ te positioneren. Zeker in een tijd waarin het onderwijs in het algemeen onder vuur ligt en zich tegen aantijgingen van kwaliteitsverlies moet verdedigen, is een eigen positie voor de scholen die behoren tot de traditionele vernieuwingsbewegingen binnen het toezichtskader van de inspectie van groot belang. De NDV zal in deze stellingname een zelfbewuste en leidende rol spelen.

De NDV is een vereniging van ondernemende pedagogische instellingen. De NDV (landelijk en regionaal georganiseerd) vervult voor de leden vijf verschillende rollen die elkaar deels overlappen en versterken:

1. **Een strategische rol:** te denken valt aan de beïnvloeding van politieke beeld- en besluitvorming, ook via de besturenorganisatie VBS en het Netwerk SOVO. De NDV zal ook actief zijn in het zoeken van strategische partners die de missie van de NDV onderschrijven.
2. **Een extern verbindende rol:** hier gaat het om externe contacten en afspraken met belangrijke actoren voor de NDV. Een voorbeeld daarvan is het overleg met de Inspectie van het Onderwijs.
3. **Een intern verbindende rol:** de kwaliteitszorg is hier van belang. Door het visiteren van daltonscholen bewijst een school het lidmaatschap waardig te zijn. Uiteraard heeft dit ook een externe uitstraling.
4. **Een zingevende rol:** hier gaat het om de promotie van het daltononderwijs, identiteit, de wetenschappelijke onderbouwing van het daltononderwijs en het in stand houden van lerende netwerken.
5. **Een dienstverlenende rol:** de NDV zal een dienstenpakket ontwikkelen dat leden ondersteunt in de schoolontwikkeling, de profilering van de school en de verdieping van kennis en inzicht in het daltononderwijs. Dit staat los van de diensten van erkende opleidingsinstituten die met hun licentie het vertrouwen van de NDV genieten.

Het bestuur van de NDV wil de vereniging besturen vanuit de gedachte van ‘verbindend leiderschap’. Dit betekent dat signalen vanuit de vereniging belangrijk zijn voor de besluitvorming. Leden bepalen zoveel mogelijk de koers van de NDV. De werkvloer voorziet het bestuur van ideeën, behoeften en standpunten, zodat de NDV beleid kan ontwikkelen. Tegelijkertijd krijgen de regio’s meer autonomie en beslissingruimte. Er zal een directe link zijn met het algemeen bestuur (zie ook hoofdstuk 4).

---

4. Bestuurlijke en ondersteunende organisatie

De NDV kon begin 2008 het 300ste collectieve lid voor het basisonderwijs inschrijven. De vereniging groeit en bloeit. Door deze groei en de prioriteiten die de NDV zichzelf stelt – denk bijvoorbeeld aan kwaliteitszorg – moet opnieuw gekeken worden naar het organiseren en besturen van de vereniging. Bovendien vragen leden steeds vaker om specifieke ondersteuning en speelt een goede communicatie met de achterban een grote rol. De vereniging moet bestuurbaar blijven, zonder de cultuur van collegialiteit en betrokkenheid te verliezen.

Besturen van een organisatie in de pedagogische sector kan niet op ‘afstand’, vindt het algemeen bestuur. Bestuursleden van het algemeen bestuur zullen betrokken blijven bij de activiteiten binnen de vereniging en participeren in de ontwikkeling van de regio's.

4.1 Het AB en DB

De bestuursleden uit het algemeen bestuur ‘adopter’ een regio en vertegenwoordigen deze regio in het overleg van het algemeen bestuur. De bestuursleden behartigen de belangen van de regio in dit bestuurlijk overleg. Het dagelijks bestuur vormt de dagelijkse bestuurlijke leiding van de vereniging en bestaat uit twee of drie bestuursleden. Deze krijgt een groter mandaat van het algemeen bestuur. Hierdoor zijn de lijnen met de ambtelijk secretaris kort en is afstemming makkelijk te organiseren. De besluitvorming zal hierdoor sneller en efficiënter worden.

De ambtelijk secretaris (en het dagelijks bestuur) krijgen van het algemeen bestuur meer ruimte en verantwoordelijkheid om het beleid van de NDV uit te voeren en verder te ontwikkelen. Het algemeen bestuur stelt vast binnen welke bandbreedte dat kan. De ambtelijk secretaris zal hierdoor gaan functioneren als een bestuursmanager die, met ondersteuning van de bestuursleden, uitvoering geeft aan het beleid van de vereniging en leiding geeft aan het secretariaat.

De vereniging kent momenteel elf regio's voor primair onderwijs, één voor voortgezet onderwijs en één voor de opleidingsinstituten. Deze regio's worden door bestuursleden van de NDV geadopteerd. Hieronder een overzicht:

1. DON
2. Drenthe
3. Flevoland
4. Friesland / Noord-Oost Polder
5. Groningen
6. Midden Nederland
7. Noord-Holland
8. Noord-Overijssel
9. Zuid
10. Zuid-Holland Noord
11. Zuid-Holland Zuid

-
12. Voorgezet onderwijs (rectorenoverleg)
  13. Opleidingsinstituten (Dalton Netwerk Opleiders)

4.2 De regiocoördinator primair onderwijs

De functie van regiocoördinator primair onderwijs – als link tussen het algemeen bestuur en de regio - zal verdwijnen. De taken die nu bij de regiocoördinator liggen worden de verantwoordelijkheid van het regiobestuur. Het is aan dat regionaal bestuur zelf om te bepalen hoe dit wordt ingevuld en welke taken door wie worden gedaan.

Het bestuurslid van het algemeen bestuur participeert in de regio en bezoekt alle vergaderingen van het regiobestuur. Hij of zij brengt de vragen, opmerken of behoeften van de regionale overlegtafel op de landelijk overlegtafel van het algemeen bestuur, en vice versa. Bestuursleden uit het algemeen bestuur zijn mede-verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van het regiobestuur (beleidsvoerend vermogen), de kwaliteitszorg en het dienstenpakket voor en door leden binnen de regio.

4.3 Het secretariaat

Het landelijk bestuursbureau zal worden uitgebreid met een inhoudelijk medewerker visitaties. Deze dienst wordt bij de VBS ingekocht. Kwaliteitszorg is één van de speerpunten van de NDV én bij uitstek een taak voor de landelijke vereniging. Vanwege de verdere ontwikkeling van de visitatie-instrumenten en de toename van het aantal visitaties is een uitbreiding van de ondersteuning op dit punt noodzakelijk. Voornamelijk om de 'performance' en de betrouwbaarheid van deze kwaliteitszorg te waarborgen. De inhoudelijke medewerker zal het hele takenpakket rond visitaties primair en voorgezet onderwijs gaan uitvoeren. Het gaat hier om de visitatieplanning, ondersteuning van de visitatiecommissies en het inhoudelijk verder ontwikkelen van het visitatie-instrument.

Bij ambtelijk secretaris komt hierdoor in het takenpakket ruimte om zich meer bezig te houden met de verdere ontwikkeling van de vereniging (samen met de regio's en het algemeen bestuur), de uitvoering en ontwikkeling van het beleid en het ontwikkelen van een dienstenpakket op landelijk en regionaal niveau. De secretariële ondersteuning blijft zoals het is. De ambtelijk secretaris geeft leiding aan het secretariaat.

4.4 De daltoncoördinator

Binnen veel daltonscholen neemt de daltoncoördinator een belangrijke plaats in. Als het gaat om de ontwikkeling van de school en het daltononderwijs, vormen de daltoncoördinatoren daardoor voor de regio's een belangrijke groep. De nadruk zal dan ook moeten liggen op het delen van kennis en vergroten daarvan. Dit kan door:

1. scholen te interesseren voor het instellen van een daltoncoördinator;
2. een kenniskring op te zetten binnen de regio;
3. visiteur te worden;
4. het aansturen van een daltonwerkgroep op teamniveau.

De NDV vindt het belangrijk om de schoolontwikkeling verder te stimuleren door deze groep professionals te ondersteunen. Dit zal per regio verder moeten worden ontwikkeld, zodat scholen een platform krijgen waar het vooral over de onderwijshouding kan gaan.

4.5 Nationaal en regionaal

De bestuursleden van het algemeen bestuur zullen zich samen met de ambtelijk secretaris richten op:

1. het bewaken van de grote lijnen (het beleidskader);
2. het verkleinen van de afstand tussen bestuur en de regio's;
3. het ontsluiten en beschikbaar stellen van *know how* uit de regio's, zodat alle leden hiervan kunnen profiteren.

De regiobesturen richten zich binnen de kaders van de NDV onder andere op:

1. het onderwijs in de regio: weten wat er in de scholen speelt;
2. ontmoeting en uitwisseling tussen leraren, directeuren, daltoncoördinatoren, ouders, opleiders, etc;
3. het begeleiden van aspirant-lidscholen met betrekking tot hun daltonontwikkelingsplan;
4. het inrichten van een structureel regio-overleg waardoor de betrokkenheid van scholen bij de regiobijeenkomsten wordt verbeterd;
5. het begeleiden van zwakke scholen. Sterke scholen nemen daarbij desgewenst het voortouw;
6. het inrichten van de conferenties en studiedagen;
7. het verzamelen, bundelen en beschikbaar stellen van *know how* uit de eigen regio;
8. het verkleinen van de afstand tot de individuele school / leraar en het bieden van handreikingen voor de daltonleraar.
9. het stimuleren van de daltonontwikkeling bij scholen.

4.6 Inventarisatie en uitwerking

Elke regio inventariseert samen met het bestuurslid uit het algemeen bestuur welke aandachtspunten wanneer en hoe worden opgepakt. Regio's gaan werken met een eigen plan van inzet ('regioplan'), waarin kort omschreven staat welke onderwerpen en actiepunten er in een (school)jaar spelen. Dit is geen bureaucratisch stuk of een apart beleidsplan. Het vormt de leidraad voor de ontwikkeling van de regio.

4.7 Een omslag

Het algemeen bestuur beseft dat de versterking van de regio niet van de één op de andere dag zal zijn gerealiseerd. De hele structuur van de vereniging zal daarmee ingrijpend veranderen. Deze verandering zal samen met de regio's vorm moeten krijgen. Daarbij zal de behoeften van de regio's ook verschillen omdat de vereniging sterk en minder sterk georganiseerde regio's kent.

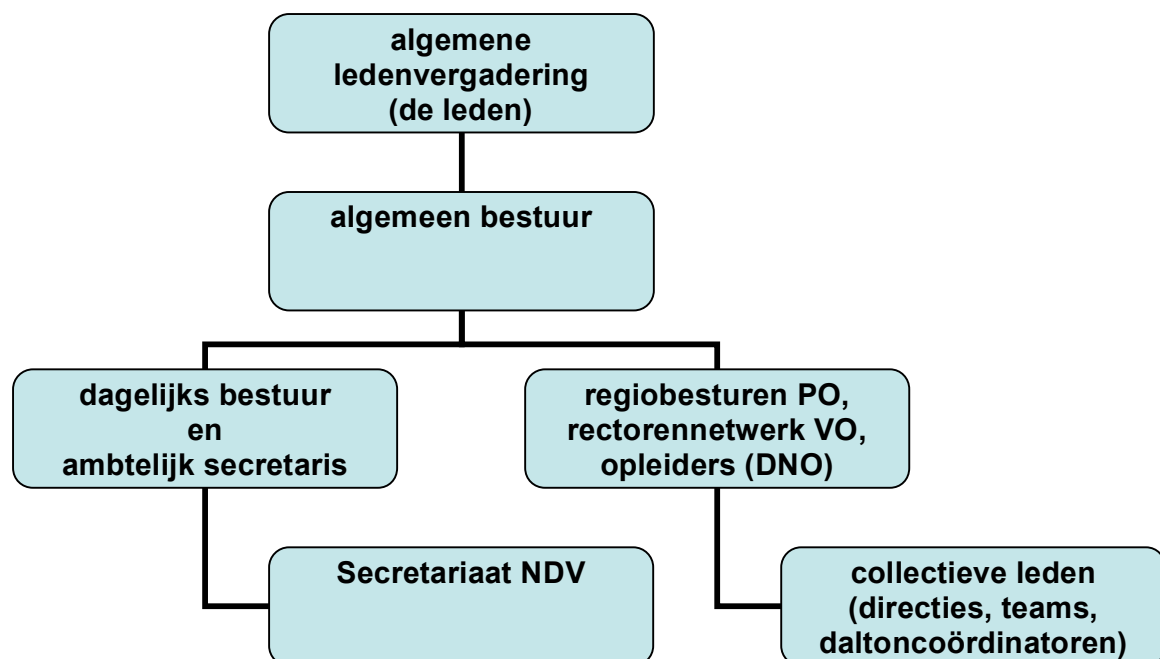
Het algemeen bestuur ziet 2008 als een bezinningsjaar en vraagt de regio's zich uiterlijk eind 2008 uit te spreken over de koers die de NDV met dit beleidsplan wil gaan varen.

Om invulling te kunnen geven aan de nieuwe organisatiestructuur is het tevens nodig om een profiel op te stellen van:

- leden van het algemeen bestuur (met name gericht op de verschillende vormen van expertise die in het bestuur wenselijk zijn);
- leden van het dagelijks bestuur;
- de nieuwe invulling van de functie van ambtelijk secretaris;
- de inhoudelijk medewerker visitaties primair en voorgezet onderwijs;
- de bestuurders van de regiobesturen (met name gericht op de verschillende vormen van expertise die in het bestuur wenselijk zijn);
- de daltoncoördinator.

Hiermee hangt samen dat de NDV zal omschrijven wat er van de verschillende actoren wordt verwacht. Zo moet duidelijk zijn wat de NDV verwacht van een regiobestuur en wat de bandbreedte is.

De organisatiestructuur in schema:

5. Profileren van daltononderwijs

De NDV gunt ieder kind daltononderwijs. Dit betekent dat het bestuur Dalton zal profileren en de successen van het concept zal uitdragen, zowel op landelijk als op regionaal niveau.

De NDV is van mening dat daltononderwijs en burgerschapsvorming in de westerse samenleving gelijk opgaan. De NDV dient de samenleving te laten zien dat de meeropbrengsten van Dalton gewenst zijn en ten volle benut kunnen. De groei naar zelfstandigheid, de vele vormen van samenwerking en het omgaan met verantwoordelijkheden (nemen, krijgen en afleggen) zijn geen loze kreten in onze samenleving. Dalton bereidt mensen daarop voor. Dat mag gekend worden.

De grote groei van de vereniging is voornamelijk te danken aan het eigen initiatief van schoolbesturen, directies en schoolteams. Zij kiezen er voor om zich verder te gaan verdiepen in het daltononderwijs. Ook het ambassadeurschap van bestuurders, opleiders, schoolbesturen, leraren en ouders hebben er toe bijgedragen dat Dalton meer op de kaart is gezet. Uit de constante toestroom van leden blijkt dat dalton aanspreekt. Het is een visie op onderwijs en leren die enerzijds ruimte biedt aan leraar en leerling en anderzijds een zekere nuchterheid ventileert over het gegeven dat leerstof geleerd moet worden. Daltononderwijs is effectief en efficiënt onderwijs en het is ook nog leuk!

5.1 Een sterk imago

Dalton is een sterk 'merk'. Althans, als we de toestroom van nieuwe leden hier aan mogen toeschrijven. Het imago van dalton is ook voor verbetering vatbaar. Er zijn punten te noemen die het imago verzwakken, vertroebelen. Elementen die het imago positief beïnvloeden zijn:

- In honderd jaar opgebouwde expertise (volwassen concept);
- Gecontroleerde vorm van ontwikkeling (duidelijkheid);
- Andere ordening van de school in organisatie, beleving en cultuur (prettig leef - en werkklimaat);
- Kwaliteitsbewaking door middel van visitatie, geaccepteerd door de leden en de Inspectie van het Onderwijs (vertrouwen);
- Zichtbare opbrengsten en resultaten door middel van visitatiecyclus (visitatieverslagen);
- Borging van kwaliteit door ontwikkeling van beleid op schoolniveau (daltonbeleidsplan);
- Landelijke conferenties / Nationale Daltondag (wij-gevoel, betrokkenheid);
- Regionale bijeenkomsten (netwerkfunctie);
- Positie binnen SOVO (trekker vernieuwingsscholen);
- Toegankelijkheid (een open vereniging met korte lijnen);
- Dynamisch karakter (ontwikkelingsruimte)
- Inspirerend (leden inspireren elkaar);
- Wetenschappelijk onderzoek (meten is weten);

-
- Opleiding (uitbreiding opleidingsinstituten);
  - Nascholing (ruim en gedifferentieerd aanbod);

Elementen die het imago negatief lijken te beïnvloeden zijn:

- ‘Daltondrempel’ bij ouders / vooroordelen (geschiktheid voor kind, te vrij);
- Dalton wordt soms als elitair ervaren (‘je kind moet het wel aankunnen’);
- Dalton blijft beperkt tot ‘maniertjes’ (ondoordacht toepassingen en hulpmiddelen inzetten);
- Te weinig onderscheidend van andere school (te weinig nadruk op visie, beleving schoolcultuur);
- Ondersteuning van scholen / diensten voldoet niet meer aan de verwachtingen van leden.
- Besluitvorming is soms traag door de centrale aansturing van de vereniging.
- De NDV (lees algemeen bestuur en secretariaat) is in de beleving van leden soms te weinig in beeld (de NDV dichterbij de klant).

5.2 Communicatie

De NDV wil het imago in positieve zin verder verstevigen door een nationaal en regionaal communicatiebeleid te ontwikkelen. Uitgangspunt is: het nationale beleid ondersteunt en versterkt waar mogelijk het communicatiebeleid dat op regionaal niveau, binnen een unieke context, vorm moet krijgen.

De NDV moet weten welke PR-middelen de regio’s nodig hebben en welke ze zelf kunnen organiseren of wat landelijk beter kan worden ontwikkeld en/of ingekocht. Bovendien moet de NDV weten wat er zich binnen de regio afspeelt, zodat zij kan anticiperen op knelpunten en actuele onderwerpen. Het kan ook nodig zijn om op nationaal en regionaal niveau een gezamenlijk thema te kiezen dat gedurende een schooljaar extra aandacht krijgt.

5.3 Nationaal versterkt regionaal

Om de verschillende doelgroepen (ouders, leraren, schoolbesturen en schoolleiders) goed te kunnen bereiken en Dalton te profileren, is de regio onmisbaar. Via de regio’s zijn deze doelgroepen makkelijker te bereiken. Het nationale communicatiebeleid zal zich richten op het creëren van een goede uitgangspositie voor de achterban. Het gaat hier over algemene voorlichting, beeldvorming en imago. Elementen hierin zijn goede contacten opbouwen en onderhouden met belangrijke actoren, zoals de Inspectie van het Onderwijs en de politiek, maar ook pro-actief reageren op allerlei ontwikkelingen in het onderwijs en het etaleren van successen en de voordelen van Dalton. Dit betekent eveneens vaker dan voorheen de publiciteit opzoeken.

De NDV moet landelijke bijeenkomsten blijven organiseren, zoals congressen en onderwijssymposia. Dit kan eventueel breder worden opgezet dan alleen voor de eigen achterban (bijvoorbeeld in SOVO-verband).

Daarnaast kan de NDV nog meer het kwaliteitszorgsysteem etaleren. De NDV is trots op dit instrument en het kan laten zien hoe het bezig is samen met de scholen voor goed onderwijs te zorgen. Uiteraard kan dit zowel nationaal als regionaal worden opgepakt.

De NDV zal in samenspraak met de regio's moeten zorgen voor de nodige middelen en voorwaarden. Voorbeeld daarvan zijn de al eerder ontwikkelde ouderfolder en de daltonvlag en het ontwikkelen van een voorlichtingspakket dat regio's kunnen bestellen bij de NDV. Vervolgens kan deze lokaal worden ingezet en gebruikt.

Om het nationaal en regionaal beleid af te stemmen is er uiteraard regelmatig overleg tussen de NDV en de regio's nodig en dat kan via het overleg van het algemeen bestuur (zie hoofdstuk 4).

6. Dienstverlening

Binnen de vereniging worden leden vaak door leden ondersteund. Zo vinden het eerste advies en voorlichting veelal plaats in de regio. Toch wordt de NDV steeds vaker benaderd als dienstverlener en wordt de vraag naar ondersteuning groter. De scholen zien de NDV als een onafhankelijke partij die geen winstoogmerk heeft. Er is veelal vraag naar advies of coaching bij uiteenlopende vraagstukken die binnen de school spelen.

Hier en daar vindt deze ondersteuning binnen eigen netwerken plaats, maar de NDV wil dit organiseren en toegankelijk maken voor alle scholen die hieraan behoefte hebben.

6.1 Een dienstenpakket

De NDV zal in nauw overleg met de regio's een dienstenpakket ontwikkelen, dat leden kan ondersteunen en stimuleren. Het gaat daarbij niet om scholing en nascholing. Dat laat de NDV over aan erkende opleidingsinstellingen. Er is wel behoefte aan advies op het gebied van schoolontwikkeling, coaching, procesbegeleiding of aan voorlichting op maat. De NDV wil de scholen beter kennen om te weten wat zij nodig hebben. Dat kan door nationaal en regionaal nog beter samen te werken.

6.2 Verschillende diensten organiseren

Het aanbieden van diensten is één van de vijf rollen (zie paragraaf 3.2) die de NDV als vereniging van ondernemende pedagogische instellingen zal vervullen. De diensten moeten samenhangen met de andere rollen. Ze moeten passen bij externe ontwikkelingen (welke diensten passen bij de samenstelling en ontwikkeling in de vereniging?), ze moeten strategisch gezien passend zijn (versterken diensten de andere functies van de NDV?) en een intern goed georganiseerd worden (hoe worden diensten georganiseerd en gefinancierd?).

De NDV zal de diensten op drie verschillende manieren organiseren:

1. **Makelen:** de NDV is niet altijd in staat om bepaalde diensten te leveren (door gebrek aan capaciteit of expertise). De NDV zorgt er dan voor dat leden in contact worden gebracht met partijen die dat wel kunnen. De eigen naam (het 'stempel NDV') wordt niet aan de dienst verbonden en de dienst wordt niet zelf uitgevoerd. De NDV voorziet haar leden in dat geval van informatie en geeft eventueel een aanbeveling.
2. **Profileren:** de eigen naam wordt aan de dienst gekoppeld, maar niet zelf uitgevoerd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij opleidingsinstituten of adviesbureaus die onder een licentie voor de NDV leerkrachten opleiden.
3. **Ondernemen:** de eigen naam wordt aan de dienst gekoppeld én de dienst wordt zelf uitgevoerd. Dit kan door bijvoorbeeld een voorlichtingspakket te ontwikkelen voor beginnende daltonscholen. Dit geldt ook voor diensten die het secretariaat aanbiedt. Denk ook aan de dienstverlening rond de visitaties. Dit is echt een 'product' van de NDV. Hierbij staat de organisatie direct in contact met haar leden en de 'back- en frontoffice' wordt door de organisatie uitgevoerd. In dit geval het secretariaat (in de persoon van de ambtelijk secretaris) of adviseurs uit de eigen achterban. Deze vorm zorgt voor een sterke ledenbinding en helpt de NDV om zichzelf goed te positioneren. Het komt bovendien tegemoet aan een wens van de leden: onafhankelijk advies, ondersteuning of begeleiding bij allerlei vraagstukken die in en om een daltonschool spelen.
4. **Uitvoeren:** de eigen naam wordt niet aan de dienst gekoppeld, maar de dienst wordt wel zelf uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het organiseren van congressen voor SOVO-verband. Via deze weg kan de NDV ook een geluid laten horen en diensten aanbieden die niet alle leden direct nodig hebben, maar wel het netwerk van de NDV uitbreiden.

De diensten van de NDV zullen verschillende verschijningsvormen hebben:

- **Advies en begeleiding:** de NDV zal leden van dienst zijn door advies en begeleiding te bieden op het gebied van schoolontwikkeling en ontwikkeling van het daltononderwijs.
- **Helpdesk- of loketfunctie:** leden en geïnteresseerden kunnen de NDV benaderen voor allerlei vragen over daltononderwijs in het algemeen en over de visitaties. Deze helpdeskfunctie zal ook belangrijk worden bij het ondersteunen en begeleiden van de regio's.
- **Informatie:** de NDV voorziet leden via de nieuwsbrief NDV en de website van actuele informatie en achtergronden. Dit kan wellicht verder worden uitgebreid.
- **'Portal':** de NDV is een soort portal voor allerlei marktpartijen en ondersteuners. Denk bijvoorbeeld aan de opleidingsinstituten of andere partijen die met de NDV willen samenwerken of via het netwerk in contact willen komen met leden.

-
- **Lerend Netwerk:** de NDV brengt leden samen in allerlei lerende netwerken/ regio's om uitwisseling en innovatie te stimuleren. Deze netwerken kunnen als expertisecentra gaan functioneren. Dit zal door de NDV worden geïntensiveerd, mede georganiseerd en gestimuleerd.
  - **Korting:** het lidmaatschap biedt leden van de NDV bepaalde voordelen. Zo kunnen leden bijvoorbeeld voordelig PR-materiaal verkrijgen.
  - **Congressen en symposia:** de NDV wil leraren en schoolleiders verbinden door het (blijven) organiseren van landelijke ontmoetingsdagen, waarbij leren, kennis ontwikkeling en inspireren centraal staat.
  - **Expertisecentrum:** alle kennis, middelen en documentatie die binnen de vereniging aanwezig is, dienen gebundeld en bij elkaar gebracht te worden door de NDV. Dit is in het belang van alle leden en van de continuïteit van de organisatie. Hier valt ook eventueel onderzoek naar visitatieresultaten onder. Dit is weer in het belang van de verdere ontwikkeling van het visitatie-instrument.

Het dienstenpakket van de NDV zal de komende tijd worden uitgewerkt en gaandeweg vorm krijgen. Daarbij staat steeds voorop dat leden elkaar binnen de regio adviseren, begeleiden en coachen en dat de dienstverlening van de NDV dit op landelijk niveau ondersteunt.

Het is de taak van de NDV om te zorgen voor continuïteit in het dienstenaanbod, het verbinden van regio's en netwerken en leden te stimuleren om gebruik te maken van de kennis en expertise die in de vereniging aanwezig is.

7. Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de vereniging richt zich op daltonscholen (al dan niet in oprichting) en opleidingsinstituten die scholing of nascholing verzorgen voor leerkrachten. Daarnaast stimuleert de NDV ook activiteiten die het daltononderwijs in het algemeen helpen ontwikkelen. Een voorbeeld daarvan zijn de onderzoeksactiviteiten van het lectoraat.

Het doel van de kwaliteitszorg op scholen is het waarborgen van een acceptabele standaard waaraan het onderwijs op daltonscholen minimaal moet voldoen en het stimuleren van de schoolontwikkeling.

Het doel van de kwaliteitszorg bij opleidingsinstituten is eveneens het waarborgen van een kwaliteitsniveau waaraan opleidingen moeten voldoen. Ook hier is de deskundigheidsbevordering van opleiders en de ontwikkeling van opleidingen minstens zo'n belangrijk nevendoeel.

7.1 Kwaliteitszorg daltonscholen

De afgelopen jaren heeft de NDV stevig ingezet op kwaliteitsbewaking en bevordering. Door visitaties van scholen op weg naar Dalton (licentieaanvraag) en reeds bestaande daltonscholen (licentieverlenging)

---

heeft de NDV een structurele bijdrage geleverd aan de kwaliteit van het daltononderwijs in Nederland.

7.2 Inspectie van het Onderwijs

De onderwijsinspectie waardeert in hoge mate ons eigen toezicht. Zij vindt de kwaliteit van ons toezicht volledig passen binnen hun eigen toezichtskader. In het voorjaar van 2007 waren de NDV en Inspectie van zins een samenwerking aan te gaan, waarbij de NDV de indicatoren van de inspectie met betrekking tot klassenbezoeken voor haar rekening zou nemen. Rond de zomer 2007 waren de veranderingsvoorstellen van inspectietoezicht in het algemeen er debet aan dat deze samenwerking tussen NDV en Inspectie in de wachtkamer terecht kwam. De NDV stelt zich ten doel om het overleg met de Inspectie te hervatten, zo mogelijk in samenwerking met de partners van het Netwerk SOVO.

7.3 Visitatiekader blijft in ontwikkeling

Het visitatiekader wordt regelmatig bijgesteld op grond van bevindingen van de visitatieteams en de scholen die gevisiteerd zijn.

De visitatie is er op gericht om tijdens een schoolbezoek, waarbij alle groepen worden bezocht, met ouders en bevoegd gezag wordt gesproken, leerlingen worden gehoord, de daltonontwikkeling van de school op zijn waarde te schatten. De visitatie is daardoor geen momentopname, maar meer een bevestiging van bestaand beleid en de voornemens in dezen. Hierdoor komt de visitatie meer in het licht te staan van daltonontwikkeling. Het proces is belangrijker dan het product. De reeks van beelden (de zelfevaluatie, daltonontwikkelingsplan, website, schoolplan, schoolgids, indicatorenlijsten, en praktijk) bevestigen in filmische zin de daltonkwaliteit. De visitatie is meer gericht op hoofdlijnen dan op details.

De commissies visitatie PO en VO zijn verantwoordelijk voor het visitatie-instrument en de verdere ontwikkeling daarvan.

De visitatiecommissies van de NDV vinden een zorgvuldige visitatie belangrijk en lopen hiertoe alle visitaties na op eventuele onregelmatigheden in de afhandeling door school of visitatieteam. De hervisiteatie vindt plaats als de licentieaanvraag niet gehonoreerd kan worden. Bestaande daltonscholen worden in het primair onderwijs eens in de vijf jaar gevisiteerd en in het voortgezet onderwijs eens in de vier jaar. Bij deze visitaties vindt bij onvoldoende daltonkwaliteit geen hervisiteatie meer plaats, maar een versnelde visitatie na twee jaar.

De NDV zal het toejuichen als daltoncoördinatoren van scholen in toenemende mate zich beschikbaar stellen als visiteur. Het mes snijdt dan aan twee kanten: de daltoncoördinator leert door visitatie in andere keukens te kijken en brengt de expertise van de eigen school mee.

7.4 Scholing van visiteurs

De structurele scholing van visiteurs en de eenduidigheid van de visitatieformulieren hebben er toe bijgedragen dat de visitaties objectiever zijn geworden. De NDV biedt gelegenheid aan opleiders om visitaties bij te

---

wonen. Een opleider kan niet als visiteur optreden. Ook visiteurs die geen *feeling* meer hebben met de dagelijkse praktijk zullen niet meer voor visitaties in aanmerking komen.

Voor meer achtergrond informatie wordt hier verwezen naar de visitatie-handleidingen PO en VO op www.dalton.nl.

7.5 Daltonscholen in de regio

Het visitatie-instrument en de beoordeling van de kwaliteit van de scholen is een verantwoordelijkheid van de NDV. De schoolontwikkeling (van startende en reeds erkende daltonscholen) vindt in de regio plaats. De vereniging constateert in sommige gevallen te laat dat de daltonkwaliteit van een school niet meer voldoet. Daarnaast verschilt de ondersteuning van scholen per regio en is niet zelden afhankelijk van de inzet van zeer betrokken en gewaardeerde leden. De NDV moet scholen kennen, weten welke knelpunten of ontwikkelpunt er zijn en adequaat kunnen reageren door advies, scholing, begeleiding of coaching. Dit zal regionaal moeten worden opgepakt en waar nodig op nationaal niveau moeten worden ondersteund en gestimuleerd. Ook daltoncoördinatoren kunnen hier een belangrijke rol spelen.

7.6 Kwaliteitszorg opleidingsinstituten

In 2007 zijn criteria voor de erkenning van opleidingsinstituten door het algemeen bestuur vastgesteld. Deze criteria zijn eindtermen of 'outputeisen'. Dat betekent dat de aspecten door het instituut moeten zijn geregeld en gewaarborgd, maar het instituut wordt vrij gelaten in de manier waarop dit wordt gedaan. De scholingscommissie stelt in gesprekken met het bestuur en/of management en opleiders van het instituut vast of dit in voldoende mate het geval is.

Het opleidingsinstituut moet de vrijheid hebben om de inrichting en vormgeving van het curriculum zelf te bepalen. Tegelijkertijd ontvangt het instituut de licentie mede op basis van het eigen curriculum. Dit betekent dat mogelijke wijzigingen ook door het instituut aan de orde worden gesteld bij de evaluaties met de scholingscommissie.

De NDV zal niet de hele differentiatie of het aanbod voorschrijven omdat dit afbreuk doet aan de welkome verscheidenheid in het veld en nieuwe initiatieven van de opleidingsinstituten zal frustreren. Dit maakt het de opleidersgroep eveneens mogelijk zich kwalitatief te ontwikkelen, weliswaar in nauw overleg met de NDV. Het programma van eisen van de NDV kan dus veranderen door ontwikkelingen en nieuwe inzichten vanuit de beroepsgroep zelf.

Voor meer informatie rond de criteria opleidingsinstituten wordt hier verwezen naar de beleidsnotitie 'criteria erkenning opleidingsinstituten'.

7.7 Instrumenten om de kwaliteit te volgen en te sturen

Naast de deelname aan de kwaliteitsgroep DNO, waarbij de instituten ook een *commitment* naar elkaar toe hebben, heeft de scholingscommissie twee instrumenten waarmee zij het instituut kwalitatief kan volgen:

---

1. De vierjaarlijkse evaluatie

Het erkende opleidingsinstituut evalueert om de vier jaar samen met de scholingscommissie de eigen differentiatie of cursus.

In de scholingscommissie hebben zitting, drie bestuursleden en de ambtelijk secretaris. De commissie wordt aangevuld met een *gastcommissielid* uit de regio die door het opleidingsinstituut voornamelijk wordt bediend. Deze wordt door de scholingscommissie voorgedragen aan het algemeen bestuur. Daarnaast kan de commissie er voor kiezen om studenten of cursisten uit te nodigen bij de evaluatie aanwezig te zijn. Selectie van deze student gebeurt willekeurig a.d.h.v. een – door het instituut beschikbaar gestelde - adressenlijst van studenten die de differentiatie of de cursus kort geleden hebben doorlopen.

Tijdens het gesprek gaat de scholingscommissie in op:

- de mate waarin de opleiding voldoet aan de laatste eisen;
- reacties en evaluaties uit het veld (regio en studenten en/of cursisten);
- de eigen evaluaties van het instituut (door studenten of cursisten ingevuld) in relatie tot eigen aanbevelingen en verbeteringen;
- de wijze waarop het instituut in het Dalton Netwerk Opleiders participeert en functioneert.

2. Extra onderzoek op initiatief van de scholingscommissie

Als uit de regio's blijkt dat er veel op en aanmerkingen zijn over de dienstverlening en het functioneren van het opleidingsinstituut, kan de scholingscommissie een extra gesprek met de opleider(s) inlassen. Hierbij wordt eveneens een vertegenwoordiger uit de regio betrokken.

Op basis van de vierjaarlijkse evaluatie of een extra onderzoek adviseert de commissie het algemeen bestuur over het verlengen, toekennen of intrekken van de licentie.

7.8 Dalton Netwerk Opleiders

Gedurende 2007 heeft de NDV samen met de opleiders en schoolbegeleiders het 'Hogescholenoverleg' nieuw leven in geblazen en het gezelschap verbreed. In dit netwerk ontmoeten nu alle professionals elkaar die te maken hebben met het opleiden, begeleiden of het aanbieden van nascholing voor schoolteams of (potentiële) leerkrachten.

De opleiders en schoolbegeleiders van de erkende instituten nemen deel aan het Dalton Netwerk Opleiders. Dit is een voorwaarde om de licentie te behouden. Hier kunnen de opleiders hun deskundigheidsbevordering halen en brengen en wordt in gezamenlijkheid kennis ontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan competentieprofielen voor een daltonleerkracht. De leden van het netwerk bepalen zelf de inhoud van de bijeenkomsten. De NDV is nauw betrokken bij dit netwerk en ondersteunt, faciliteert en stimuleert het programma.

De komende jaren zal dit netwerk een kader moeten ontwikkelen, de bouwstenen, om uiteindelijk tot een nadere bepaling te komen van wat een goede daltonopleiding is.

8. Internationalisering

Als de NDV stelt dat dalton het onderwijs is gegund, wil dat niet zeggen dat de inspanningen van de vereniging ophouden bij de Nederlandse grenzen. Integendeel, de NDV vindt het zijn taak om ook het daltononderwijs uit te dragen in landen waar hiervoor belangstelling bestaat. De laatste jaren komt die belangstelling ook uit landen als Duitsland en België.

De NDV zal dit ook als een aparte 'regio' gaan beschouwen en wil samen met deze scholen bekijken of daltononderwijs ook binnen andere onderwijsstelsels vorm kan worden gegeven. Dit betekent dat scholen kunnen worden begeleid door de NDV en gebruik kunnen maken van de expertise die in Nederland is opgebouwd. De NDV zal geen scholen in het buitenland actief gaan opzoeken om hen te overtuigen van het goede dat dalton te bieden heeft. Er zal vanuit deze landen een interesse moeten zijn en een wil om zich hierin verder te verdiepen. De NDV zorgt er vervolgens voor dat die begeleiding, die ondersteuning er ook kan zijn.

NDV ziet het als zijn taak om de voordelen en successen van dalton ter beschikking te stellen aan geïnteresseerden in het buitenland. Op de nationale website is ook al een Engelse pagina voorhanden, maar in de sfeer van voorlichting en informatie zal het aanbod vergroot moeten worden. Ook zal het netwerk moeten worden uitgebreid en wellicht hier en daar intensiever worden gebruikt om ook scholen in het buitenland te laten weten wat dalton is en kan zijn. Dalton is onderwijs immers gegund. Het is een taak voor de NDV om dat ook internationaal uit te dragen.

---

9. Licenties

Sinds enige tijd geeft de NDV licenties uit aan daltonscholen en opleidingsinstituten. In eerste instantie waren de licenties er op gericht om alleen scholen een soort keurmerk te geven en hierdoor de kwaliteit van het daltononderwijs te borgen en 'goede' daltonscholen zichtbaar te maken. Gaandeweg zijn licenties uitgegeven aan steeds meer dienstverleners die bijvoorbeeld scholen begeleiden, leraren opleiden tot daltonleerkracht of andere diensten in de markt zetten. Deze partijen willen allemaal 'erkend worden' door de Nederlandse Dalton Vereniging, met als gevolg dat leden niet meer goed weten wat nu wel en wat niet voor erkenning in aanmerking komt. Dat geldt zowel voor organisaties als voor individuen.

De NDV laat 'het juridisch eigendom' van de licentie onderzoeken. Licenties zijn niet langer meer alleen keurmerken voor een te verwachten niveau van kwaliteit, licenties verhogen ook de marktwaarde van organisaties. Dalton is *business* en daar is het bestuur zich van bewust.

De NDV maakt onderscheid tussen een licentie en een certificaat:

- Een *licentie* wordt afgegeven aan een rechtspersoon, zoals een opleidingsinstituut (bijvoorbeeld Hogeschool, een schoolbegeleidingsdienst of een adviesbureau).
- Een *certificaat* wordt afgegeven aan een natuurlijk persoon; de opleider of de daltonleerkracht.

9.1 De licentie daltonschool

De NDV ziet het als zijn taak om de kwaliteit van daltonscholen te (blijven) onderzoeken en hier een keurmerk aan te verbinden: de licentie. Hiermee wordt aangegeven dat de NDV, na een zorgvuldig onderzoek, heeft vastgesteld dat op de school daltononderwijs wordt verzorgd dat voldoet aan de actuele inzichten rond kwalitatief goed daltononderwijs.

Een licentie wordt afgegeven aan een rechtspersoon. Het bevoegd gezag is dan ook eindverantwoordelijk voor het behouden van de licentie.

9.2 De licentie scholing daltonleerkracht

Daarnaast ziet de NDV de leraar als cruciale factor als het gaat om de kwaliteit van het daltononderwijs. Vandaar dat de NDV Pabo's, adviesbureaus en schoolbegeleidingsdiensten kan voorzien van een licentie. Hiermee geeft de NDV, na een onderzoek, het vertrouwen aan een instituut om namens de NDV (na)scholing te verzorgen aan (potentiële) leerkrachten in het PO en VO. Het instituut heeft de verantwoordelijkheid om dit kwalitatief goed te doen, volgens de laatste inzichten over het opleiden van daltonleerkrachten en de bijhorende 'eindkwalificaties'.

Een licentie wordt afgegeven aan een rechtspersoon. Het bevoegd gezag is dan ook eindverantwoordelijk voor het behouden van de licentie.

9.3 Het certificaat daltonleerkracht

Instituten die een licentie hebben voor het opleiden van leerkrachten mogen van de NDV zelfstandig vaststellen of een leerkracht kan functioneren als daltonleerkracht in het PO of VO. Deze instituten kunnen voor de kandidaten een certificaat aanvragen bij de NDV. Een certificaat wordt afgegeven aan een individu.

Het certificaat van de *daltonleerkracht* is een bewijs van het met 'goed gevolg afleggen van de specialisatie dalton' en daarmee is de leerkracht *startbekwaam* om op een daltonschool te gaan werken. Echter, de leerkracht is met dit certificaat niet voor de hele loopbaan per definitie bekwaam. Het is aan de leerkracht om de expertise op peil te houden. Het certificaat daltonleerkracht wordt slechts één maal door de NDV aan een kandidaat verstrekt. Leerkrachten die een certificaat ontvangen, worden door de NDV geregistreerd.

9.4 Het certificaat opleider

Het certificaat voor de *daltonopleider* wordt afgegeven aan de opleiders die op het erkende instituut werkzaam zijn als opleider dalton, op het moment dat het instituut de licentie krijgt van de NDV. Dit certificaat is alleen geldig in combinatie met de licentie van het instituut. Als de opleider het instituut verlaat, moeten de opleider (indien deze ergens anders 'daltonwerkzaamheden' voortzet) én het instituut zich opnieuw verantwoorden bij het de scholingscommissie en daarmee bij het algemeen bestuur. Het instituut verantwoordt zich opnieuw, omdat het op grond van de licentie de plicht heeft om de kwaliteit van de differentiatie te waarborgen. De opleider die zelfstandig verder gaat of gaat werken voor een andere daltoninstituut verantwoordt zich opnieuw, omdat de kwaliteit van zijn professioneel optreden als opleider of 'nascholer' voldoende gewaarborgd moet zijn.

Ook 'nieuwe' opleiders die door een instituut worden voorgedragen moeten zich verantwoorden (voor het verkrijgen van een certificaat) bij de scholingscommissie. Alle hoofddocenten die verbonden zijn aan de daltonspecialisatie hebben een certificaat van de NDV. Docenten zonder certificaat kunnen ingezet worden onder verantwoordelijkheid van de licentiehouders en onder supervisie van de gecertificeerde opleiders.

9.5 Initiatieven uit de markt

De twee bovenstaande vormen van licenties en certificaten geven voldoende handvatten voor datgenen voor wie de NDV in het leven is geroepen: *Daltononderwijs stimuleren, verder (doen) ontwikkelen en de kwaliteit daarvan bevorderen en bewaken (zie ook statuten, juli 2007)*. Verder differentiëren in licenties en certificaten leidt de aandacht af van het daltononderwijs zelf.

Dit sluit niet uit dat er behoefte is aan scholing en verdieping op andere terreinen en in andere functies. Opleidingen voor daltoncoördinator, daltondirecteur of andere trajecten dragen niet het 'NDV-stempel', maar moeten worden gezien als een activiteit van een opleidingsinstituut of andere marktpartij dat het vertrouwen geniet van de NDV (door middel van de licentie

---

voor opleiden leerkracht). Eventuele getuigschriften kunnen door een hogeschool in eigen huisstijl worden verstrekt.

10. Wetenschappelijk onderzoek en praktische toepassing

Vanaf september 2006 is het lectoraat Daltonplan van start gegaan. De NDV wil met dit lectoraat de wetenschap interesseren voor vraagstukken met betrekking tot daltononderwijs. Een wetenschappelijke benadering kan meerdere doelen dienen:

1. er wordt onderzoek gedaan naar het wezen van daltononderwijs, naar de opbrengsten en de validiteit van de daltonwerkwijze;
2. er worden zaken ter discussie gesteld die al lange tijd als vanzelfsprekend worden aangenomen en dit leidt tot een verhelderende dialoog binnen de NDV.

De inbreng van de lector is vooral bedoeld om het reflexieve vermogen van de leden te versterken. Met het oog hierop worden lector en kenniskring graag betrokken bij studiebijeenkomsten en andere inhoudelijke activiteiten binnen de vereniging, zowel landelijk als regionaal.

Het lectoraat behoort bestuurlijk onder de verantwoordelijkheid van de Saxion Hogeschool IJsselland. Dat betekent dat de NDV geen formele zeggenschap heeft over de werkzaamheden die de lector en de door hem geleide kenniskring verricht. Er is echter wel een afspraak tussen de Hogeschool en de NDV dat het werk van de lector zich begeeft binnen de kaders van het gedachtegoed van de dalton en dat de daartoe gevormde stuurgroep met twee leden vanuit het bestuur het toezicht daarop uitoefent. Deze aanpak heeft geleid tot een nauwe samenwerking tussen NDV en lector.

11. Financiële consequenties

Gedurende 2008 zal dit beleidsplan verder moeten worden voorbereid en uitgewerkt. Het gaat dan met name om de nieuwe organisatiestructuur en de koers die de NDV hiermee uitzet. Het geld volgt het beleid. Vanaf 2009 tot en met 2011 brengt dit kosten met zich mee. In de meerjarenbegroting is voorlopig een post opgenomen 'nieuw beleid'. Later zal dit worden uitgewerkt.

De kosten voor het ambtelijk secretariaat wil het bestuur fors verhogen. De vereniging groeide de afgelopen jaren hard (9 procent in 2007). Het werk, zowel inhoudelijk als organisatorisch van het ambtelijk secretariaat nam behoorlijk toe. Het voorstel is bij de VBS - naast de ambtelijke ondersteuning, de secretaresse en de financieel administrateur - voor 0,4 fte een inhoudelijk medewerker in te zetten voor werkzaamheden op het gebied van visitaties PO en VO. Het bestuur hoopt daarmee ook de onvolkomenheden waartegen het in 2007 aanliep, te voorkomen. Dit zal gedurende het jaar 2008 ingaan.

De huidige ondersteuning van de ambtelijk secretaris (0,5 fte) en de secretaresse (0,3 fte) blijft zoals het is.

Bij de inkomsten voor de jaren 2008 tot en met 2011 is rekening gehouden met een groei van het aantal leden van 4 procent per jaar. Zie ook de meerjarenbegroting voor verdere details.

12. Belangrijkste acties voor 2008

In 2008 zal duidelijk moeten worden of de leden de nieuwe koers onderschrijven. Aangezien de regio's hierbij van cruciaal belang zijn, vindt het algemeen bestuur het vanuit oogpunt van zorgvuldigheid belangrijk dat de regio's zich hier over uitspreken. Het verenigingsjaar 2008 is dan ook een 'ontwikkeljaar' waarin de voorstellen concrete vormen moeten aannemen.

Gedurende 2008:

1. zal elke regio zich moeten uitspreken over de voorgestelde koers;
2. zal er overeenstemming moeten zijn over de (voorgestelde) verenigingsstructuur en de ondersteunende organisatie;
3. zal per regio een inventarisatie moeten worden gedaan naar de stand van zaken en de punten die ontwikkeld moeten worden of aandacht vragen;
4. zal een inventarisatie moeten worden gemaakt van de diensten waaraan op regionaal en nationaal niveau behoefte is (hangt deels samen met het vorige punt);
5. zal tenslotte duidelijk moeten worden welke investeringen er op regionaal en nationaal niveau nodig zijn om de vereniging 'nieuwe stijl' te laten functioneren.

Vanaf 2009 zal de ontwikkeling van de regio verder vorm moeten krijgen, er van uitgaande dat de nieuwe organisatiestructuur er staat of in ontwikkeling is. Het algemeen bestuur zal gedurende 2009 met een nadere uitwerking komen van alle benodigde acties tot en met 2011 en zal dit uitzetten in een tijdpad. De meerjarenbegroting zal dat jaar worden aangepast en worden afgestemd op de beleidsvoornemens.

Het algemeen bestuur, maart 2008